

Antwoorden Gespot 16A

1) Keres-Szabo, Hastings 1954

Omdat het zwarte paard niet snel op de koningsvleugel ingezet kan worden, richt wit zich op die kant van het bord. Met de tekstzet dreigt de witte dame op h6 binnen te vallen en houdt zij een oogje op de ongelukkige knol. Tegelijkertijd streeft zij naar veld e3, aangezien zwart lelijke zwaktes op de e-lijn heeft.

2. ♖d2! g5

[Na 2... ♜h8 blijkt hoe belangrijk het is dat de witte dame a5 onder schot houdt: 3. ♜xh8 ♙xh8 (3... ♜xh8 4. ♖xa5) 4. ♖h6+ Nu valt de klap op de koningsvleugel. 4... ♙g8 5. ♖xg6+ ♙f8 6. ♜h1 en het is ondekbaar mat.]

[2... ♙f7 3. ♜h7+ ♙e8 4. ♖h6 (4. ♖e3 ♜a7 5. ♖h6 ♜g8 6. ♙g4 ♙d8 7. ♙e6 ♜e8 8. ♙f7) 4... ♜g8 5. ♙g4 f5 6. ♙xf5 gxf5 7. ♖e6]

3. ♖e3

[3. ♖c2 ♜h8 4. ♙h5]

3... ♖d7

Geen goed alternatief is [3... ♜a7 4. ♖e4 f5 5. ♖e6 g4 waarna de snelste weg naar de winst als volgt gaat: [5... ♜f6 6. ♖c8 ♜f8 7. ♜h7+! ♙xh7 8. ♖xf8] 6. ♜h5! gxf3+ 7. exf3 en de zwarte koning valt ten prooi aan de 'hongerige' zware witte stukken.]

4. ♙g4!

De manier om de zaak te ontregelen bij zwart. [Er is ook geen bezwaar om verder te gaan met 4. ♖d3 ♜h8 5. ♜xh8 ♙xh8 (5... ♜xh8 6. ♜xa5 kost een stuk.) 6. ♜h1+ en het gaat mat: 6... ♙g7 7. ♜h7+ ♙f8 8. ♜h8+ ♙g7 9. ♖h7#]

4... ♖c7

[Belangrijk is dat wit na 4... ♖xg4 5. ♖xe7+ ♜f7 de wending 6. ♜h7+! tot zijn beschikking heeft. 6... ♙xh7 7. ♖xf7+ en het is weer voor de bakker.]

5. ♙f5

[5. ♖e4 ♜h8 6. ♙h5 ♜h6 7. ♙e8 (7. ♖e6 ♜f8 8. ♜xa5 ♖xa5 9. ♖xe7+ ♙g8 10. ♙g4 ♜xh11 11. ♙e6+ ♙h8 12. ♖xf8+ ♙h7 13. ♙f5#) 7... ♜e8 8. ♜xh6 ♙xh6 9. ♜h1+ ♙g7 10. ♜h7+ ♙f8 11. ♜h8+ ♙g7 12. ♖h7#]

5... ♙f7

[Na 5... ♜h8 brengt 6. ♖e6! de winst binnen handbereik. (Gelijkwaardig hieraan is 6. ♜xh8 ♜xh8 7. ♜xa5 ♖xa5 8. ♖xe7+ ♙h6 9. ♖xf6+ en mat op de volgende zet.)]

6. ♜h7+ ♙e8 7. ♜ah1

Op zich niets mis mee. [Alleen geven de sterke schaakengines de voorkeur aan 7. ♖e6] [7. ♜g7]

7... ♖b7 8. ♜h8

En zwart gaf het op.

1-0

2) Kotov-Kashdan, USA-USSR telex 1945

35. ♜b8!

Natuurlijk is torenruil heel gunstig. Wit kan daarna op zijn dooie gemak met de koning naar de damevleugel lopen en zo de zwarte pionnen van het bord plukken.

35... ♜xb8 36. ♙xb8 b4 37. ♙d3 ♙h6 38. f4!

Deze zet vormt het sluitstuk van wits strategie. Hoewel hij een pion op de kleur van zijn eigen looper zet, is het hier een uitstekend idee. Met de tekstzet wordt de zwarte looper opgesloten in een hok.

38... g5 39. g4!

Zo kan de zwarte koning ook niets meer doen aan de ontmanteling van de witte barricade.

39... hxg4 40. hxg4 gxf4 41. exf4

En zwart gaf zich gewonnen. [Een mogelijk vervolg zou zijn: 41. exf4 ♙g6 42. ♙c4 b3 43. axb3 axb3 44. ♙xb3 ♙f7 45. ♙c4 ♙e8 46. ♙e5 ♙d7 47. ♙c5 ♙d8 48. ♙c6 ♙f8 49. g5 ♙e8 50. g6 ♙h6 51. ♙c7 en zwart is in tempodwang.]

1-0

3) Timman-Kuzubov, Gothenburg 2005.

Wit heeft door met zijn d-pion op te stoten naar d6 de zwarte ontwikkeling ernstig bemoeilijkt. De pion snijdt de zwarte stelling in twee kampen, waardoor de coördinatie tussen zijn stukken volkomen ontregeld is. Om te kunnen profiteren van het gebrek aan activiteit bij zwart moet wit krachtig verder gaan.

25. ♘a4!

Zo worden het sterke geposteerde zwarte paard bedreigd. De belangrijkste richtlijn die wit volgt is om de actieve stukken van de tegenstander te ruilen, waardoor deze met louter passieve stukken blijft zitten.

25... f5

[Een principiële variant die moest worden uitgerekend is 25... ♙a5 26. ♖xd4 ♙xe1 27. ♜xe1 f5 28. ♘c5 ♜e8 en nu heeft wit het fraaie [28... fxe4 29. ♘xe6 dxe6 30. d7] 29. ♙d5+! cxd5 30. ♜e7 ♜xe7 [Ook 30... ♖g6 biedt geen soelaas na 31. ♖xd5+ ♙h8 32. ♘d3! en het verschil in

Antwoorden Gespot 16A

activiteit geeft de doorslag.] 31. dxe7 d6 32. ♖xd5+ ♗h8 33. ♖xd6 ♗e8 34. ♖d8 en wit wint.]

26. ♗xb6 fxe4 **27.** ♖xd4 axb6 **28.** ♖xe4

Hoewel de stelling materieel in evenwicht is, staat wit duidelijk beter. Dat komt vooral omdat de zwarte stukken op de damevleugel (vooral de loper op c8) buitenspel staan. De pion op d6 verhindert voorlopig dat de loper in het spel gebracht kan worden.

28... ♖c5

[Ook na 28... c5 29. ♖d3 ♗f5 30. ♖ae1 heeft wit alle troeven in handen.]

29. ♖d3!

Wit moet zijn richtlijn niet te allen tijden volgen. Flexibel denken blijft essentieel om de weg naar succes. [De ruil van de dames en de torens zou wit niet opleveren wat hij voor ogen heeft. 29. ♖xc5 bxc5 30. ♖xe6 dxe6 31. ♗e5 en hoewel wits loper nog altijd veel sterker is dan de zwarte, heeft zwart een beetje weten los te werken. Tevens betekent de aanwezigheid van de ongelijke lopers dat de remisemarge groter wordt.]

29... ♖f5 **30.** ♖ae1 ♖a4

[Na 30... ♖xa2 31. ♖1e3! met de dreiging Txe6 behoudt wit zijn voordeel.]

31. f3 h5

[Nu moet wit na 31... ♖xa2 reageren met 32. ♖b3]

32. ♖b3 ♖xe4 **33.** fxe4 ♖c5+ **34.** ♗g2 g5?!

Het is begrijpelijk dat zwart zich probeert te ontdoen van de pion in d6, die hem al zo lang in het vlees prikt. De verzwakkingen van de koningsvleugel zijn echter onherstelbaar en daar weet Timman op fraaie wijze van te profiteren. [Na het alternatief 34... b5 volgt 35. e5 en wordt zwart nog verder ingesnoerd.]

35. ♗e3 ♖xd6 **36.** ♗xg5 ♖c5

[Als hij had geweten hoe wit verder zou gaan, had hij wel 36... ♖d4 gespeeld.]

37. ♗f6!

Daar staat de loper uitmuntend.

37... d5

Eindelijk komt de loper op c8 tot leven, maar het is al te laat.

38. e5 ♖d4?

Nu gaat het hard. [Een poging ter verdediging was nog 38... ♖c4 39. ♖xb6 ♖e8 40. ♖e3 ♖g4 en nu is de profylaxe 41. ♗g1! waarmee wit onder andere Tf1 (zonder de dameruil op e4 toe te staan) voorbereidt.] [terwijl op 38... ♗d7 39. ♖d3 ♗e8 40. ♖f5 volgt.]

39. ♖c2

Omdat zwart zich niet kan verdedigen tegen de lastige dreigingen die wit heeft gecreëerd, gaf hij het op. Opvallend is dat zijn loper op c8 nog altijd op het uitgangsveld staat! [Een mogelijk slot is: 39. ♖c2 ♗f8 40. ♖g6 ♖xb2+ 41. ♗f1 ♖b5+ 42. ♖e2 met winst.]

1-0

4) Botwinnik-Denker, Radio USSR-USA 1945.

Zwart speelde zonder al teveel beraad 13. ... dxe4 en kwam daardoor in de problemen. Hoe kan wit het stellingsvraagstuk het best aanpakken na bovengenoemde zet?

13... dxe4 **14.** ♗b5!

De stelregel van de Nederlandse trainers "Schaken is geen dammen", gaat hier opnieuw op. Zwart rekende uiteraard op het automatische terugnemen met 14. Lxe4 en had gezien dat hij dan na 15. ... Lb7 niet slecht zou staan. Na de tekst wordt de zwarte dame van het strijdtoneel afgesneden en zijn plotseling ook zijn loper op a3 in de problemen gekomen.

14... ♗d7 **15.** ♗d2

Dreigt om te beginnen 16. Pc4.

15... a6 **16.** ♗xc6 ♗xc6 **17.** ♗c4 ♖f5

Zo hoopt zwart zich schadeloos te stellen. De volgende zet komt opnieuw als een koude douche.

18. ♗d6!

en wit wint materiaal. Zwart wist de schade nog beperkt te houden met

18... e3 **19.** ♗xe3 ♖xb1+ **20.** ♖xb1 ♗xd6

Maar moest ondervinden dat hij na

21. ♖xb6 ♗d7 **22.** ♖b3 ♖ab8 **23.** ♖c2 ♖b5 **24.**

O-O ♖h5 25. h3 ♖b8 26. c4 g6 27. ♗g4 ♖f5 28.

♗e5+! ♗xe5 29. dxe5 ♖xe5 30. ♖d2+

geen enkele kans had de partij nog te redden. Hij gaf zich daarom maar gewonnen.

1-0

5) Geller-Mikhalchishin, Tbilisi URS ch 1978.

Wit heeft zijn vizier gericht op het zwarte paard op g7 dat sterk naar f5 wil springen. Eerst begint hij met een schoonmaakactie.

17. ♗xc6!

[17. ♗db5 axb5 18. ♗xb5 ♖b8 19. ♖d7 ♗f5]

17... ♗xc6 **18.** ♖c4!

Antwoorden Gespot 16A

Wit wil de actieve zwarte stukken afruilen, zodat zwart slechts met een paar passieve stukken blijft zitten.

18... ♖fc8

Na deze zet krijgt wit wat hij wil. [Met de tussenzet 18... ♗f5!? kan zwart proberen roet in het eten te gooien. Na 19. ♙c1 ♖ac8 20. ♖xc6 ♖xc6 21. ♙xc6 ♖xc6 zit er een min of meer geforceerde variant in die voordelig is voor wit: 22. g4 ♗h4

[Na 22... ♗g7 zal het schrikbeeld van de partij opdoemen voor de zwartspeler!] 23. ♖d7 ♖e8 24. ♖xe7 ♖xe7 25. ♙g5 en wit wint twee stukken voor een toren. Of hij daadwerkelijk kan winnen is trouwens mar zeer de vraag na 25... ♖d7 26. ♙xh4 ♖c4 27. h3 h5]

19. ♖xc6 ♖xc6 20. ♙xc6 ♖xc6 21. ♖d7 ♖e8

[21... ♙c5 22. ♖xf7 ♗e8 [22... ♙xe3 23. ♖xg7+ ♗h8 24. ♖xh7+ ♗g8 25. ♗e4] 23. ♙h6]

22. g4!

Hier was het de witspeler allemaal om begonnen. Het paard op g7 kan niet actief aan de strijd deelnemen.

22... h5 23. h3 hxg4 24. hxg4 b5

Een poging om tegenspel te ontwikkelen. [Het alternatief is 24... ♖c4 maar dan volgt eenvoudig 25. ♙d4 en wit handhaaft zijn voordeel.]

25. axb5 axb5

Diagram #

26. ♗e4!?

Geller heeft berekend dat hij materiaal wint. [Ook na 26. ♗xb5 ♖xc2 27. ♗d6 ♙xd6 28. exd6 zijn er nauwelijks perspectieven voor zwart.]

26... ♖xc2 27. ♗f6+ ♙xf6 28. exf6

Het zwarte paard is ten dode opgeschreven en daarmee trekt wit de vis op het droge.

28... ♖xb2

[Zwart kon iets taaiere weerstand bieden met 28... ♗f5 29. gxf5 exf5 maar na 30. ♖f2 ♖xf2 31. ♙xf2 zal hij ook het vege lijf niet kunnen redden.]

29. fxg7 f5

Zo lijkt zwart nog even te kunnen spartelen, maar Geller heeft verder gekeken dan zijn neus lang is.

30. ♖f3! fxg4 31. ♖f4 ♖c8 32. ♙c5!

en met deze fraaie slotzet, waarmee Geller het tegenspel tot nul reduceert en tevens de dodelijke dreiging Tf8+ in de stelling brengt, dwingt hij zijn tegenstander tot capitulatie.

1-0

6) Grooten-Cuijpers, Dieren 1979.

Wit wil het strijdtoneel naar de koningsvleugel verleggen. Dat doet hij omdat zwart twee stukken heeft (het paard op a7 en de looper op c5), die op de koningsvleugel geen invloed kunnen uitoefenen. Hij staat daarom niet toe dat zwart zich kan ontdoen van één van zijn buitenspel staande stukken.

13. ♗e2! f6

Vroeg of laat moet zwart deze verzwakking spelen. Nu heeft wit een aanknopingspunt voor een pionnenstorm gekregen. Eerst brengt hij zijn resterende stukken in het spel.

14. ♗f4

Hier staat het paard fraai opgesteld. [14. ♗g3 ♖e8 [14... f5 15. ♗h5 ♖f7 16. ♖c3 ♙d7]

14... ♙d7 15. ♙e2

[Wit kon overwegen om gebruik te maken van het beschikbaar gekomen sterke veld. Als zwart zijn witveldige looper moet geven, heeft wit mooie compensatie. Een illustratieve variant: 15. ♗e6!? ♙xe6 16. ♖xe4 ♖ae8 17. dxe6 c6 18. ♖c2 ♗h8 [18... ♖xe6 19. ♙c4 d5 20. ♙d3] 19. ♙c4 d5 20. ♙d3 g6 21. b4 ♙d6 22. h4 met prachtige compensatie.]

15... c6 16. h4 ♗f7

De koning slaat op de vlucht. Er valt namelijk niets zinnigs te bedenken tegen het eenvoudige plan g2 g4, Th1 g1, Dc2 c3 en g4 g5, waarna de overmacht van witte stukken de strijd snel zal beslissen. [Na 16... ♖f7 gaat wit op het ingeslagen pad verder. Na 17. g4 ♗b5 volgt 18. ♖g1 ♗c7 19. ♙c4 b5 20. dxc6 bxc4 21. cxd7 cxb3 22. ♖xb3 ♖xd7 23. g5 fxg5 24. ♖xg5 en wit staat uitstekend.]

17. g4 ♗e8 18. ♖g1 ♗d8 19. g5

Ook zonder de aanwezigheid van de vijandelijke koning is het witte plan succesvol.

19... ♗c7?

Een fout in slechte stelling. Zwart staat overigens voor een vrijwel onmogelijke taak om indringers van zijn grondgebied te houden. De hoofd dreiging 20. gxf6 gxf6 21. Ph5 met de bedoeling 22. Tg7 is niet fatsoenlijk op te vangen.

20. b4?!

Het goede idee in de verkeerde volgorde. Het is jammer dat wit niet ten volle profiteert. Nu kan zwart nog even op de 'schwindeltoer'. [Wit had nu 20. gxf6 gxf6 moeten inlassen. 21. b4 axb4 22. axb4 ♙xb4 23. dxc6 ♙e6 24. ♖g7 ♖xg7 25. ♗xe6+] [Hier was 20. g6! de absoluut sterkste zet. Na 20... h6 volgt de klap aan de andere kant. 21. b4!]

Antwoorden Gespot 16A

20... axb4 21. axb4 fxc5 22. ♖xc5

[Waarschijnlijk was 22. bxc5! meteen uit geweest. Na 22... gxf4 23. ♖xc7 ♜e8 24. cxd6+ ♙b8 25. ♙d4 ♜c8 26. ♖xa8+ ♙xa8 27. ♜a2+ ♙b8 28. dxc6 ♙xc6 29. ♙g4! stort het zaakje ineen.]

22... ♖xf4!?

[Na 22... ♙xb4 wint wit een stuk omdat er zowel cxd7+ als Pd5+ dreigt. Nu kan zwart nog doorspelen door een kwaliteit te offeren.]

23. exf4 ♙xb4 24. ♖xc7 ♜xh4 25. ♜xe4

Wit kiest voor centralisatie. [Meer to the point is 25. dxc6 bxc6 26. ♜a4 ♙c5 27. ♜a5+ ♙b6 28. ♖xd7+ en het is voorbij.]

25... ♙c5 26. ♙g4 ♜xf2+ 27. ♙d1 ♖d8 28. ♙f6!

Voelt de belangrijkste verdediger aan de tand.

28... ♖f8 29. ♖xd7+ ♙b8 30. ♜a4?

Erg slordig. [Wit kon zijn aanvalspartij waardig bekronen met 30. ♖xb7+!! ♙xb7 31. ♜e7+ ♙b6 32. ♜xa7+ ♙b5 33. ♜a6+ ♙b4 34. ♖b1#]

30... ♜g1+ 31. ♙c2 ♜xc4 32. dxc6!

Nu is het alsnog uit. Zwart gaf het daarom op.

32... ♜f5+

[Met 32... ♜f5+ 33. d3 bxc6 34. ♖b1+ ♙a8 35. ♖xa7+ ♙xa7 dwingt wit mat af. 36. ♜xc6#]

1-0

